

Etelä- Savon hyvinvointialueen lausunto

HE 149/2024 : Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Sosiaali- ja terveysvaliokunta maanantai 25.11.2024 klo 8.00 / HE 149/2024 vp / Lausuntopyyntö

Edellisellä hallituskaudella päätettiin turvata Savonlinnan ja Kemin sairaaloiden toiminta niille myönnetyllä erillisrahoituksella. Hyvinvointialuelainsäädännössä linjattiin selvänä tavoitteena, että jokaiselle entisen sairaanhoitopiirin keskussairaalle, niin Kemin kuin Savonlinnan keskussairaalle luotiin mahdollisuus turvata alueensa asukkaiden yhteispäivystyspalvelut. Tällä perusteella Etelä-Savolla tulee olla oikeus ylläpitää alueen tarvitsemää ja hyvinvointialueen päättämää sairaalatoimintaa ja sen vaatimaa päivystystä. Perusteet erillisrahoitukselle ovat siis edelleen olemassa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen (Eloisa) aluehallitus on 24.6.2024 ottanut kantaa lain valmisteluun ja todennut yksimielisessä kannanotossa seuraavaa:

- Etelä-Savossa on kaksi yhteispäivystyssairaalaa
- Etelä-Savon mittava vapaa-ajan asutus tuottaa päivystys- ja sairaalatarvetta ja täten myös kustannuksia enemmän kuin vähenevän asukasluvun perusteella annettava rahoitus kattaa
- Pitkät etäisyydet ja Saimaan järviolueen rikkomat reitit muodostavat erityisen haasteen palvelujärjestelmälle
- Valtiovallan tulee pitää huolta kokonaisuudesta niin, että myös elinvoimakysymykset otetaan oikealla ja riittävällä tavalla huomioon
- Valmistelun tulee huomioida alueellisen sairaanhoitaja ja lääkäreiden erikoistumiskoulutuksen säilymisen vähintään nykyisellä tasolla - tämä on ensiarvoisen tärkeää alueen työvoiman saannin turvaamiseksi
- Etelä-Savossa tulee olla mahdollista ylläpitää kahta monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä.

Edellisessä terveydenhuoltolain muutoksessa tehty keskussairaaloiden jaottelu eri luokkiin ns. laajan päivystyksen sairaalat ja muut päivystävät sairaalat, on keinotekoinen eikä kerro riittävästi sairaalan päivystyksen tasosta tai tarvearviosta. Hyvinvointialueiden tulee itse voida päättää sairaaloidensa palveluvalikoimasta ja näin muodoin myös päivystyksen tasosta ja keskussairaaloiden luokittelu tulee poistaa. Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosääntöön on kirjattu, että päivystyksen ja ensihoidon palveluihin kuuluu kaksi ympärivuorokautista yhteispäivystyksikköä ja sairaalapalvelut muodostavat yhden palvelualueen, joka muodostuu Mikkelin ja Savonlinnan sairaalayksiköistä.

Ylipäättään Etelä-Savon hyvinvointialue kannattaa edelleen regulaation keventämistä esimerkiksi päivystys- ja keskittämisasiäsetusten suhteen. Alueiden omaa päätösvaltaa asiassa tulee lisätä ja ohjata osittain toiminnan suunnitteluun YTA-alueitasoisesti vapaaehtoisen yhteistyön pohjalta erityisesti erikoissairaanhoidon työjaon osalta. Poikkeuslupakäytännöt esimerkiksi synnytysten määrästä tulee poistaa, hyvinvointialueen tulee voida rakentaa palvelukokonaisuutensa oman alueen väestörakenteen tarpeen pohjalta.

Etelä-Savon maakunnassa on vapaa-ajan asuntoja noin 50 000 ja kausiasukkaiden määrä on iso, kesäaikana alueen väestö 2-3 kertaistuu. Hyvinvointialue joutuu huomioimaan tämän valmiudessa ja varautumisessa, eli esimerkiksi päivystys ja kiireellinen hoito on mitoitettava huomattavasti yli

oman väestön tarpeen. Tämä puoltaa toimivan monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollistamista myös Savonlinnassa.

Vaikka tarkoituksena on kustannusten nousun hillitseminen, hallituksen esitys sisältää Eloisan alueelle merkittävän riskin kustannusten noususta esimerkiksi kasvattamalla ensihoidon kustannuksia, koska kuljetukset erikoissairaanhoidon päivystykseen pitenevät. Samalla se lisää investointipainetta Mikkelin keskussairaalaan tarvittavien lisätilojen peruskorjaukseen tai rakentamiseen. Eloisan osalta tämä tarkoittaa myös investointien (mm. ensihoidon kalusto, tilojen muutostyöt, koneet ja laitteet) mahdollistamista lainanottovaltuuksilla.

Savonlinnan keskussairaalassa tulee olla mahdollista jatkossakin tehdä tekonivelleikkauksia.

- Tekonivelleikkaukset voidaan rajata koskemaan vain päiväkirurgisia ja lyhytjälkihoitoisia toimenpiteitä
- Tekonivelleikkaukset eivät vaadi kirurgisen päivystyksen tai tehohoidon ylläpitoa
- Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella kuten koko Suomessa on kohtuuttoman pitkät jonotusajat erityisesti ortopedisiin leikkauksiin
- Savonlinnan sairaalassa ja Etelä-Savossa hoitoonpääsy erikoissairaanhoidon ja tekonivelleikkauksiin on Suomen parasta
- Ulkohyvinvointialuemyynnistä saaduilla tuloilla on merkittävä vaikutus Eloisan talouteen

Savonlinnassa tulee olla mahdollista tehdä samoin elektiivisiä kardiologisia toimenpiteitä. Kiireellinen kardiologinen toiminta on mahdollista keskittää yhteen sairaalaan.

Ostopalvelutoimintaa ja kustannuksia on mahdollista vähentää sekä lainsäädännön ohjauksella että paikallisilla (yta-alue ja hyvinvointialue) toimilla.

Eloisa on tyytyväinen lakiesitykseen, siltä osin kuin se koskee Mikkelin keskussairaalaan. Esitys turvaa alueella laajat erikoissairaanhoidon palvelut, synnytykset, yöaikaisen leikkaustoiminnan ja monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen. Savonlinnan keskussairaalan osalta Eloisa toivoo hyvinvointialueelle mahdollisuuden päättää tarkoituksenmukaisesta sairaalatoiminnasta ja sen vaatimasta päivystyksestä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ensisijaisesti esittää aiemmin myönnetyn erillisrahoituksen saamista ja sen mukaista toimintojen ylläpitämistä. Mikäli valtio kuitenkin etenee esitetyn lainsäädännön mukaisesti, tulee kustannusten leikkaukset kohdistaa yleisen rahoitusmallin mukaisesti kaikille hyvinvointialueille. Samaa periaatetta on noudatettu muissa muutoksissa ja rahoitusleikkauksissa.